

مستعمله

ویژه یکصد و هفتاد و ششمین اجلاس اوپک

توافق رضایت بخش

حسن مرادی - کارشناس انرژی

ایران الگوی سایر اعضای اوپک

در یکصد و هفتاد و ششمین نشست اوپک نیز تکراری برخی اعضا از جمله عربستان بر این نشست سایه انداخت. آنچه واضح است آنکه تمامی اعضای اوپک مخالف این رویه بوده و همواره نسبت به آن واکنش نشان داده اند اما امیدوارم اوپک در این دوره نیز با رفتار عاقلانه و در نظر گرفتن شرایط ویژه و خاص برخی از اعضای اوپک از جمله ایران و ونزوئلا تصمیم گیری کند و بر کاهش یک میلیون بشکه سهمیه و حفظ سهمیه های گذشته تمرکز داشته باشد. در نتیجه چنین رفتاری و با تصمیماتی که اتخاذ می کنند...

صادق زیباکلام - تحلیلگر

نقش آفرینی مهم زنگنه

آنچه همزمان با یکصد و هفتاد و ششمین نشست اوپک قابل اشاره است، آنکه عرضه و تقاضای نفت در جهان امروز در مقایسه با ۲۰-۱۰ سال گذشته تغییر زیادی داشته است. در مقاطعی منشا ۷۰ تا ۸۰ درصد نفتی که در جهان خرید و فروش می شود، اوپک بود؛ اما اکنون سهم آن در بازار جهانی نفت به یک سوم هم نمی رسد و سایر کشورها سهم اکثر بازار جهانی را در اختیار گرفته اند. این مساله بر نقش و جایگاه اوپک نیز تاثیر گذاشته و باعث شده این سازمان و اعضای آن جایگاه گذشته را در اختیار نداشته باشند. با این حال تصمیمات و اتحاد و انسجام در...

نرسی قربان - اقتصاددان

تصمیم از بیرون، به اوپک ضربه می زند

در شرایط فعلی توافق اخیر در اوپک به نفع ایران خواهد بود و وزیر نفت در اظهارات خود در اجلاس اوپک هم روی این موضوع تاکید کرده است؛ اما درباره اینکه کشورها چقدر روی این توافق باقی می مانند و آن را واقعا اجرا می کنند؟ نمی توان نظری قطعی اعلام کرد؛ چراکه اوپک بخش نظارتی در مورد این تخلف ندارد. درست است که توافق دوجانبه ای بین روسیه و عربستان در جریان اجلاس ۲۰۱۹ در ژاپن انجام شد؛ اما باید تاکید کنیم که اوپک قطعاً به اجماع نیاز دارد و نباید با تصمیماتی از بیرون، وارد فضای یکجانبه گرایی شود.

بهروز هادی زنونز - اقتصاددان

عربستان گرفتار وضعیت دوگانه

چند روز قبل از اجلاس اوپک، دو کشور روسیه و عربستان به عنوان دو تولیدکننده عمده نفت بعد از آمریکا برای محدودیت در تولید نفت به منظور کنترل منابع عرضه در جهان، در اجلاس ۲۰۱۹ که در ژاپن برگزار شد، توافق کردند. غرض از این تصمیم آن بود که قیمت نفت از شرایط فعلی پایین تر نرود. در این میان، اما عربستان وضعیت دوگانه ای دارد؛ این کشور ۷ درصد GDP دارد و در عین حال با تعهداتی سیاسی، نسبت به آمریکا برای افزایش تولید مواجه است و با این شرایط ممکن است طبق این توافق قیمت نفت را تنها برای مدتی تثبیت کنند. در عین حال رفتار عراق...

هشدار وزیر به اوپک هوشمندان نبود

هشداري که وزیر نفت در نشست ۱۷۶ اوپک دادند بسیار هوشمندانه بود تا از این طریق مدت ۹ ماهه را تمدید کنیم. همانطور که می‌دانید، اوپک با تصمیمات مشترک کشورهای دارنده نفت تشکیل شده و اگر قرار باشد در این اجلاس‌ها یکجانبه‌گرایی صورت گیرد و صرفاً نظر یک کشور مورد تأیید باشد، بهره‌دهی و انگیزه تأسیس اوپک از بین می‌رود. به همین دلیل وزیر نفت نیز در نشست اوپک این موضوع را هشدار دادند. بهتر است اعضای اوپک به نظرات ایران به عنوان یکی از تولیدکننده‌های میزان بالای نفت توجه کنند. اگر روسیه به عنوان کشوری خارج از اوپک همراهی بیشتری با ایران داشته باشد و از نقطه نظرات وزیر نفت در اوپک استفاده شود، می‌توان آینده خوبی را برای آن پیش‌بینی کرد، اما اگر اوپک به صورت یکجانبه‌گرایی پیش‌برود، نمی‌توان آینده روشنی برای آن ترسیم کرد. در پایان باید گفت که اکنون فضا سازی دروغین علیه وزیر نفت پیش آمده که باید در این شرایط خاص از ایشان پشتیبانی کرد تا جلوی حرکات سازماندهی شده گرفته شود. از این‌رو نمایندگان مجلس باید از آقای زنگنه حمایت بیشتری داشته باشند.

محمد کاظمی، عضو هیأت رئیسه کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی

نقش آفرینی مهم زنگنه

ادامه از صفحه اول اوپک مهم است و من فکر می‌کنم اگر دشمنی میان ایران و عربستان تداوم داشته باشد، به گونه اجتناب‌ناپذیر سایه این موضوع بر اوپک تأثیر گذار خواهد بود و اوپک در کنار این دو عامل لطمه بیشتری خواهد دید. در این میان نمی‌توان دیدلماسی زنگنه در دوره‌های مختلف اوپک را نادیده گرفت که نقش مناسبی داشته و بسیار خوب ظاهر شده‌اند و اگر قدرت‌بیشتری در هدایت سیاست خارجی جمهوری اسلامی داشتند هم بسیار برایمان مفید بود. به تلاش‌های ایشان در اوپک و فروش نفت و در داخل، نمره مثبت می‌دهم و او را یکی از موفق‌ترین‌ها در دو دولت آقای روحانی می‌دانم.

وزیر نفت از افتخارات دولت تقدیر و امید است

حضور مقتدرانه وزیر نفت در نشست اوپک جای تقدیر و تشکر دارد. آقای زنگنه به عنوان شیخ الوزرای نفت در نشست اوپک بخوبی و پر قدرت وارد شدند که در شرایط فعلی و حساس نفت، با توجه به انسجامی که در کشور صورت گرفته، این هماهنگی می‌تواند باعث یأس و نا امیدی دشمنان و موفقیت‌های بیش از پیش جمهوری اسلامی به عنوان یکی از تأثیرگذارترین و موفق‌ترین وزار تخانه‌ها در اوپک باشد. اگر اوپک یکجانبه حرکت نکند، می‌توان آینده خوبی را برای آن پیش‌بینی کرد. ما از اوپک می‌خواهیم به تعهدات بین‌المللی خود پایبند باشد تا اگر کشور عضوی تحریم می‌شود، سایر کشورهای عضو با تحریم‌های ظالمانه آمریکا همکاری نکنند. کشورهایی که در این موقعیت ما را تنها بگذارند، فردا روز نیز نوبت آنها خواهد شد، زیرا آمریکا به هیچ کس رحم نخواهد کرد. وزیر باسابقه نفت، امروز یکی از افتخارات دولت تدبیر و امید است. به‌عنوان یک ایرانی به روحیه جنگنده آقای زنگنه با هدف احقاق حقوق جمهوری اسلامی ایران در نشست‌های وزارتی اوپک و غیر اوپک افتخار می‌کنم. متأسفانه برخی به‌جای برشمردن خدمات ارزشمند نظام اسلامی، تنها به دنبال حاشیه‌سازی هستند و در مقابل پیشرفت‌های کشور، سد و مانع ایجاد می‌کنند.

شهباز حسن پور بیگلری، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی

مهدی مطهرنیا–کارشناس بین‌الملل

ایران تلاش دارد اوپک را به عنوان یک سازمان پیشرو از طلاق عاطفی خارج و به وحدت نظر بیشتر بر مبنای منافع سیاسی اوپک هدایت کند. آنچه زنگنه می‌گوید، یک منطق سیاسی قدرتمند برای اعضای اوپک در برابر خریداران نفتی را دنبال می‌کند که بیش از هر چیز به دنبال آن هستند که اوپک را در وضعیت ضعیف شده نگه دارند. نوعی طلاق عاطفی میان اعضای اوپک در مقام تمثیل کاملاً نمود دارد. بنابراین اگر بافتِ متن اوپک را مشاهده کنیم، اگر چه روس‌ها گاه و بیگاه در کنار تهران قرار می‌گیرند و به نقد رفتارهای دیگر اعضای اوپک می‌پردازند؛ اما باید اذعان داشت هر کدام از اعضای اوپک نه بر مبنای منافع جمعیت و یا جماعتی به نام صادرکنندگان نفت اوپک با هم همکاری کنند، بلکه بر مبنای منافع خاص خود و امتیازاتی که در بازار نفت برای خود در نظر دارند، دنبال آن هستند

ایران منجی اوپک

افزایش قیمت نفت اوپک مقطعی است

با وجود کاهش تولید نفت در کشورمان و افزایش تولید در آمریکا، قیمت نفت در بازار جهانی افزایش نداشته و قیمتی منطقی در این زمینه حاکم است و با آنکه در خاورمیانه، لیبی و ونزویلا نیز تنش‌هایی وجود دارد، اما قیمت نفت بالا نرفته است، از این رو می‌توان گفت که افزایش ۲ تا ۴ درصدی قیمت نفت

که گاهی اوقات شاهد آن بودیم، به صورت کوتاه مدت و مقطعی بوده است. به همین دلیل فکر می‌کنم که اعضای اوپک و غیر اوپک، تصمیمی بر افزایش قیمت نفت نخواهند داشت و همین قیمت را نگه می‌دارند، زیرا این رویکرد به نفع تمام تولید کنندگان نفت است. گاهی اوقات شاهد آن بودیم، به صورت کوتاه مدت و مقطعی بوده است. به همین دلیل فکر می‌کنم که اعضای اوپک و غیر اوپک، تصمیمی بر افزایش قیمت نفت نخواهند داشت و همین قیمت را نگه می‌دارند، زیرا این رویکرد به نفع تمام تولید کنندگان نفت است. گاهی اوقات شاهد آن بودیم، به صورت کوتاه مدت و مقطعی بوده است. به همین دلیل فکر می‌کنم که اعضای اوپک و غیر اوپک، تصمیمی بر افزایش قیمت نفت نخواهند داشت و همین قیمت را نگه می‌دارند، زیرا این رویکرد به نفع تمام تولید کنندگان نفت است. گاهی اوقات شاهد آن بودیم، به صورت کوتاه مدت و مقطعی بوده است. به همین دلیل فکر می‌کنم که اعضای اوپک و غیر اوپک، تصمیمی بر افزایش قیمت نفت نخواهند داشت و همین قیمت را نگه می‌دارند، زیرا این رویکرد به نفع تمام تولید کنندگان نفت است. گاهی اوقات شاهد آن بودیم، به صورت کوتاه مدت و مقطعی بوده است. به همین دلیل فکر می‌کنم که اعضای اوپک و غیر اوپک، تصمیمی بر افزایش قیمت نفت نخواهند داشت و همین قیمت را نگه می‌دارند، زیرا این رویکرد به نفع تمام تولید کنندگان نفت است.

گرفتن امتیاز سیاسی از ایالت متحده از برگ ایران و نفت بهره برده و همانگونه که دیدیم در مقوله نفت و تولید نفت هیچگاه حاضر نشدند تولیدات خود را به واسطه فشارهایی که بر ایران می‌آید، کاهش دهند تا بازار نفت دچار نوعی شوک معنادار در جهت فشارها و تحریم‌ها به ایران شود. از طرف دیگر، جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک چالش‌گر نظام بین‌الملل بر آن بوده تا همواره به نقد رفتارهای دیگران اقدام کند؛ اما در ارتباط با رفتار خود مواضع خود را به هیچ وجه از منظر سیاسی مورد لغزش قرار ندهد. اگر این معنا را بپذیریم که قرار بوده اوپک یک سازمان اقتصادی حفظ ارزش و قیمت نفت در بازار عرضه و تقاضای جهانی باشد، اکنون از اهداف خود دور شده و تلاش دارد از نفت در هر کدام از برهه‌های تاریخ، به عنوان

عربستان گرفتار وضعیت دوگانه

ادامه از صفحه اول در تخطی از سهمیه خود هم قابل تامل بوده و بعید است که عراق تولید خود را کاهش دهد. این کشور با تولید ۴.۸ میلیون بشکه‌ای حدود ۳۰۰ هزار بشکه بیش از سهمیه خود تولید دارد و نمایندگان این کشور درباره دلایل این تخطی از تعهد، احتیاج به کسب درآمد و نیاز به بازسازی این کشور را مطرح می‌کنند و اینکه این کشور باید مستثنا باشد.

به نظر می‌رسد با توجه به شرایط تأمین نفت در بازار، کاهش صادرات قابل توجه ایران تأثیری جزئی در بازار دارد. به گفته ولادیمیر پوتین سقف این توافق ۹ ماه است؛ اما ادامه این روند می‌تواند تحت تأثیر فعال شدن اینستکس باشد؛ چنانچه صادرات ایران از طریق اینستکس تسهیل و تثبیت شود و فروش نفت به اروپا و چین به این شیوه ادامه یابد، می‌توانیم شاهد کاهش قیمت نفت باشیم.

****

ایران الگوی سایر اعضای اوپک

ادامه از صفحه اول اعتلا و اعتبار مجموعه اوپک حفظ خواهد شد. آقای زنگنه از سیاستمداران کهنه‌کاری است که نظرها و رفتارشان باعث شده، جمهوری اسلامی ایران برای بسیاری از کشورها الگو باشد. موضوعی که در دوره‌های مختلف نشست اوپک شاهد آن بوده و در یکصدوهفتادوششمین نشست اوپک نیز وجود دارد که با تأکید ایشان نسبت به حفظ وحدت میان اعضا، پرهیز از تکروری و یکجانبه گرایی و در نهایت حفظ جایگاه سازمان اوپک همراه شده است.

یافشاری ایران بر موضعش باعث شد عربستان در این نشست نیز همچون گذشته با وجود تکروری، تابع نظر سایر اعضا شود و در این دوره هم قواعد جمعی را بپذیرد. یکجانبه گرایی، به رخنه و متزلزل شدن جایگاه اوپک منجر خواهد شد و ضعف اوپک به شکل تدریجی باعث از بین رفتن این سازمان می‌شود. هر نوع تضعیف اوپک هم در درازمدت، منافع تمامی اعضا را به خطر خواهد انداخت.

اسداله قره خانی، سخنگوی کمیسیون

انرژی مجلس شورای اسلامی

مجلس
OPEC 2019
ویژه نامه یکصد وهفتاد و ششمین نشست اوپک

اجلاس 176 زیر ذره بین فضای مجازی

حواشی این اجلاس کم نبود
و حضور وزیر انرژی عربستان در زمان گرفتن عکس یادگاری پایان اجلاس در کنار بیژن زنگنه هم مورد توجه قرار گرفت و این تصویر در شبکه‌های اجتماعی دست به دست شد.

حاشیه اصلی، اعلام توافق روسیه و عربستان قبل از شروع اجلاس 176 در وین از سوی خبرگزاری رویترز بود که بسیاری گفتند قبل از شروع اجلاس، تصمیم از بیرون گرفته شده است. ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه پس از مذاکراتی که با محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی در حاشیه نشست سران گروه ۲۰ در ژاپن داشت، در یک کنفرانس مطبوعاتی اعلام کرد توافق کاهش تولید نفت به شکل فعلی و با همین حجم کاهش تولید، تمدید خواهد شد.

از آنجا که بیژن زنگنه از میان انبوهی از حواشی داخلی برای حضور در اجلاس 176 وین رفت، بسیاری نگران بودند دامنه این حواشی که البته هنوز هم ادامه دارد تا وین هم برسد. فاطمه سعیدی، نماینده مجلس شورای اسلامی در توییتهایی قبل از شروع اجلاس نوشت: «بیژن زنگنه، وزیر نفت این هفته در کارزاری سخت برای حفظ منافع ملت ایران در اجلاس اوپک شرکت می‌کند. کارشکنان و دلوایسان این یک هفته را به مرخصی بروند تا پس از بازگشت او دوباره شروع به تهمت و افترا کنند».

همزمان با این اجلاس، بلومبرگ گزارشی درباره بیژن زنگنه منتشر کرد و وزیر نفت ایران را از چهره‌های باسابقه در اوپک خواند که در برابر چالش‌های ایجادشده از سوی عربستان و دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا، به خوبی مقاومت نشان داده است. در بخشی از این گزارش آمده است: «در سال‌های اخیر، زنگنه که ۶۷ سال دارد، ثابت کرده که قادر است از بدترین شرایط بهترین را بسازد. هدف او این خواهد بود که به همتایانش و همین‌طور مخاطبان داخلی که خواهان نمایش قدرت ایران در محیط بین‌المللی هستند، نشان دهد که ایران نمی‌تواند نادیده گرفته شود».

اما روزنامه‌های کشورهایمان هم در گزارش‌ها و تیترهای مجزانشان به تلاش وزیر نفت ایران در عین فشارها و تصمیمات بیرونی برای رسیدن به آنچه خواسته ایران است، اشاره داشتند. اعتماد تیتر زد: «مقاومت زنگنه» ایران تیتر زد: «یکجانبه‌گرایی حیات اوپک را تهدید می‌کند»، جمهوری اسلامی با عکس یک تیتر زد: «بازار نفت باید غیر سیاسی باشد» و روزنامه شرق با تیتر یک «صف آرای تحریمی‌ها در اوپک» در صفحه اول منتشر شد و کیهان که علاقه زیادی به حواشی در وزارت نفت دارد، درباره تحولات مهم این اجلاس اشاره‌ای نداشت.

داستان دست دادن و مصافحه بیژن زنگنه - وزیر نفت ایران و خالد الفالح - وزیر انرژی عربستان در حاشیه اجلاس اوپک هم سوژه جذاب دیگر این اجلاس بود. در این تصویر زنگنه و الفالح دست در دست و لبخند پر لب هستند که این تصویر در شرایط تحولات دو کشور و مشارکت این کشور در تصمیم یکجانبه درباره بازار نفت واکنش‌هایی را در فضای مجازی در بر داشت که البته این واکنش‌ها بیشتر مثبت و در جهت اثرگذاری رفتارها و روابط قوی شخص وزیر نفت ایران بود.

رضا زندی، یکی از خبرنگاران ایرانی حاضر در این اجلاس با اشاره به دیدارهایی که قبل از شروع نشست انجام شد (از جمله وزیر نفت عربستان) از وزیر نفت کشورمان می‌پرسد: «احساس می‌شود در دیدارهای پیش از جلسه امروز به نوعی خواستند از اینکه خبر توافق را در ژاپن اعلام کردند، از ایران دلجویی کنند. شما هم چنین احساسی دارید؟ که زنگنه در جواب با لبخند رضایت می‌گوید: «احساس من امروز خیلی خوب است.»

تصمیم‌گیری‌ها و محورهای گفت‌وگو و تحولات مرتبط با بازار نفت، همواره از هفته‌ها قبل از برگزاری اجلاس‌های اوپک، محل اخبار و شایعات است که گاه این اخبار به حواشی مهمتر از متن اجلاس تبدیل می‌شوند. اجلاس 176 هم زیر سایه اتفاقات اجلاس G20 در ژاپن و تصمیم یکجانبه و خارج از توافق گروهی اوپک دو کشور روسیه و عربستان مبنی بر ادامه کاهش تولید حداقل تا پایان سال 2019 قرار گرفت. برخی رسانه‌ها و کاربران فضای مجازی گزارش‌ها و تحلیل‌هایی را نسبت به این تصمیم و در ادامه واکنش‌ها و تصمیمات در اوپک و به خصوص واکنش وزیر نفت ایران داشتند.

توافق رضایت بخش

دیدارهای زنگنه در وین

وزیر نفت کشورمان از همان ی‌دو ورود به وین، روز شلوغی را سپری کرد و دیدارهای مختلفی را ساعاتی پیش از آغاز یک‌صد و هفتاد و ششمین نشست اوپک پشت سر گذراند تا همچنان تاثیر گذاری ایران را با اعلام مواضع ایران و وجود کاهش میزان تولید و صادرات به رخ بکشد.

بیزن زنگنه در اولین دیدارهای خود با مانوئل کودو، رئیس دور‌های اوپک و وزیر نفت ونزوئلا در هتل کوبورگ وین دیدار و درباره اهمیت و جایگاه اوپک گفت‌وگو کرد. او در دیدار با مانوئل کودو، رئیس دور‌های اوپک و وزیر نفت ونزوئلا، بر ضرورت مقابله با یکجانبه‌گرایی در اوپک تاکید کرد و گفت: تصمیم‌گیری خارج از اوپک و تحمیل آن به اوپک، بقای این سازمان را تهدید می‌کند. نمی‌شود برخی کشورها خارج از اوپک تصمیم‌گیری و آن را به اوپک تحمیل کنند؛ چنین رفتاری برای بقای اوپک خطرناک است. اوپک یک سازمان سیاسی نیست، برخی اعضا متأسفانه می‌خواهند هماهنگ با آمریکا از اوپک به عنوان یک ابزار سیاسی استفاده کنند. موضوعی که به نظر می‌رسد محور سایر دیدارهای زنگنه را هم شامل می‌شد. ثامر غضبان، وزیر نفت عراق، مصطفی صنع الله، رئیس شرکت ملی نفت لیبی، ژان مارک تیستر چیکا، و وزیر نفت جمهوری کنگو، آمانوئلا بیه کاجیکو، وزیر نفت نیجریه و محمدار کلب، وزیر انرژی الجزایر از جمله کسانی بودند که با وزیر نفت کشورمان مذاکرات فشرده‌ای قبل از شروع اجلاس ۱۷۶ وزرا داشتند. افزون بر آن، نشست سه‌جانبه‌ای هم میان دبیر کل و رییس اوپک محمد بار کیندو بر گزار شد. همچنین الکساندر نوآک، وزیر انرژی روسیه هم به دیدار زنگنه آمد.

زنگنه درباره مذاکرات انجام شده خود با وزرای نفت و انرژی عضو اوپک گفت: مهم‌ترین نکته‌ای که در این نشست با دوستان و همین‌طور رسانه‌های مختلف مطرح شد، این بود که اوپک با خطراتی روبه‌روست. یکی از این خطرات یکجانبه‌گرایی است که بعضاً در اوپک مشاهده می‌شود.

وی ادامه داد: بعضی از اعضای اوپک تک‌روی می‌کنند و می‌خواهند از جانب اوپک و به نام اوپک تصمیم بگیرند و از طرف اوپک توافق‌هایی می‌کنند که این کار درستی نیست و به نفع اعضا هم نیست.

وزیر نفت، یکی از اصول پایه در اوپک را برابری حق همه ۱۴ عضو آن دانست و اظهار کرد: ما درباره این موضوع با همه اعضا صحبت کردیم و عموماً هم تأیید کردند و مهم این است که بر این اساس عمل شود. حالا تصمیم هر چه است، باید بر مبنای اجماع و کار جمعی درون اوپک باشد.

زنگنه با اشاره به اینکه نباید از خارج اوپک برای این سازمان تصمیم‌گیری شود، گفت: حالا ممکن است در مواردی هم موضوع خوبی باشد، اما مهم این است که جمع اوپک با هم تصمیم بگیرند و حقوق همه اعضا مساوی باشد. این مهم‌ترین بحثی بود که امروز با وزرای دیگر داشتیم و در چند مورد هم مصداق‌ها را مطرح کردیم و فکر می‌کنم این مسأله تأثیرگذار باشد.

منشور اوپک و غیر اوپک چیست؟

منشور اوپک و غیر اوپک که بیشترین زمان این دوره از نشست اوپکی‌ها را به خود اختصاص داد و آن را طولانی کرد، در نهایت با جلب نظر ایران که از مخالفان این منشور بود، به تصویب رسید. این منشور یک همکاری داوطلبانه میان اعضاست و اجرای آن الزام‌آور نیست. زنگنه درباره اصلاحات مورد نظر ایران در منشور همکاری اوپک و غیر اوپک گفت: خوشبختانه همه اصلاحات انجام شد، مسأله اصلی این است که تصمیم‌های این مجموعه الزام‌آور نیست و هیچ تعهدی برای کشورها ندارد. ضمن اینکه به کشورها اجازه داده شد در صورت لزوم، مجوزهای لازم را از دولت‌ها و مراجع بالاترشان بگیرند. علاوه بر این، مهم‌ترین موضوع این است که این منشور، هیچ تأثیری بر مکانیزم‌های عملیاتی و تصمیم‌های اوپک ندارد. به گفته زنگنه، در نشست اوپک، مقداری هم درباره نحوه تأمین مسائل مالی مرتبط با این فرایند بحث شد که باید برای منابع مالی آن به صورت جداگانه تصمیم‌گیری شود، یعنی این کار بار جدیدی بر اوپک تحمیل نمی‌کند. وزیر نفت در پاسخ به این پرسش که تصویب این منشور چه تأثیری بر عملکرد آینده اعضای اوپک خواهد گذاشت نیز اظهار کرد: هدف این است که آغوشی برای تولیدکننده‌های غیر اوپک باز شود تا بتوانند بیایند. در واقع سازوکاری است برای کشورهایی که نمی‌خواهند عضو اوپک شوند. اما می‌خواهند با اوپک همکاری داشته باشند. به گفته زنگنه فعال‌محل جلسات نیز در دبیرخانه اوپک خواهد بود و قرار شده است رئیس و نایب‌رئیس این نهاد به‌طور متناوب از میان اعضای اوپک و کشورهای غیر عضو انتخاب شوند. وزیر نفت یادآور شد: ما تاکید کردیم که اوپک همچنان پابرجاست و این منشور و اصول و متن آن هیچ تأثیری بر اوپک ندارد.

تمدید دبیر کلی بار کیندو

اعضای اوپک همچنین دوره دبیر کلی محمد بار کیندو را برای یک دوره سه ساله دیگر، تمدید کردند که از اول ماه اوت سال ۲۰۱۹ میلادی اجرایی می‌شود.

توافق اوپک و غیر اوپک

روز سه‌شنبه (۱۱ تیر ماه) نیز وزیران نفت و انرژی کشورهای عضو و غیر عضو اوپک به رهبری روسیه در وین گرد هم آمده و در نهایت بیانه پایانی ششمین نشست وزراتی کشورهای اوپک و غیر اوپک (با اعلام تمدید کاهش داوطلبانه تولید برای یک دوره ۹ ماهه از اول ژوئیه سال ۲۰۱۹ میلادی تا پایان ماه مارس سال ۲۰۲۰ میلادی) منتشر شد. به این ترتیب اعضای غیر عضو اوپک موافقت کردند که کاهش ۴۰۰ هزار بشکه‌ای تولید نفت خود را ادامه دهند و اعضای اوپک نیز به سهم ۸۰۰ هزار بشکه‌ای خود از تولید نفت پایبند بمانند. افزون بر این تمدید، توافق کاهش ۴۰۰ هزار بشکه متحده‌ن غیر اوپکی نیز در نشست مشترک کشورهای عضو و غیر عضو اوپک بررسی می‌شود و به احتمال زیاد اعضای غیر اوپک نیز اوپک را در این تصمیم همراهی خواهند کرد.

یک‌صد و هفتاد و ششمین نشست وزیران نفت و انرژی اوپک، نمایندگان کشورهای عضو را بار دیگر در مقر دائمی این سازمان در وین پایتخت اتریش گرد هم آورد. نشست که برخلاف پیش‌بینی‌ها، سخت و زمانبر به سرانجام رسید و در نهایت با تمدید توافق کاهش تولید تا ۲۰۲۰ و همچنین تصویب منشور همکاری اوپک و غیر اوپک (با جلب نظر ایران) پایان یافت. وزیر نفت در پایان این نشست گفت: جلسه خوبی بود و به چیزی که دنبال آن بودیم، رسیدیم. ایران به تضمین‌های مورد نظر خود در اوپک دست یافت. بر این اساس اوپک به توافق رسید تا کاهش تولید داوطلبانه مورد توافق در نشست ۱۷۵ اوپک را برای ۹ ماه دیگر (از اول ژوئیه سال ۲۰۱۹ میلادی تا ۳۱ مارس سال ۲۰۲۰ میلادی) تمدید کند. موضوعی که اعلام زودهنگام آن، این نشست را از قبل آسان و حتی بی‌رقم می‌کرده همان لحظاتی که به جای وین در اوزاکا در حاشیه نشست اجلاس ۱۶۰ از توافق برای کاهش تولید برای ۶ یا ۹ ماه خبر داده شد و ساز ناوک یکجانبه‌گرایی در اوپک زده شده موضوعی که مورد اعتراض وزیر نفت کشورمان قرار گرفت و پیش از سفر به وین و در طول دیدارهای خود پیش از شروع اجلاس ۱۷۶ آن را گوشزد و بر این مسأله تاکید کرد که هر تصمیمی باید درون سازمان اوپک گرفته شود. حفظ وحدت و پرهیز از یکجانبه‌گرایی، محور اصلی سخنان زنگنه در نشست‌ها و دیدارهای او در طول این اجلاس بود که با اصرار بر آن نسبت به مرگ سازمان اوپک هشدار داد. واکنش‌هایی که تحرک خاصی به این دوره از اجلاس بخشید. او گفت که ما مشکلی با تمدید تصمیم قبلی یا حتی افزایش میزان آن نداریم. آنچه از نظر ما اشکال داشت، روش طرح و بخت‌نویز این تصمیم بود که فکر می‌کنم حرف ما بخوبی شنیده شد. نگرانی من از این است که اوپک یکجانبه تصمیم بگیرد و یک یا دو نفر از جانب اوپک صحبت کنند؛ اوپک یعنی ۱۴ عضو با حق مساوی. سخنان زنگنه و تکرار آن، ایران را در شنیدن این پیام به خواست خود رساند، به طوری که زنگنه اعلام کرد: «فکر می‌کنم پیام ما بخوبی شنیده شد.» فرایندی که در نهایت روسیه را به‌طور رسمی به واکنش واداشت تا برای جلب نظر ایران، سخنگوی کاخ ریاست جمهوری روسیه اعلام کند که بیانه و لادیمیر پوتین، رئیس جمهوری این کشور در مورد آمادگی روسیه و عربستان برای تمدید توافق کاهش تولید تنها منعکس کننده موقعیت دو کشور بوده است نه از پیش تعیین کردن خروجی مذاکرات وین.

توافقی که تمدید شد، چه بود؟

اعضای اوپک با انتشار بیانه‌ای مهر تایید را بر تمدید کاهش تولید زدند. بیانه پایانی نشست ۱۷۶ اشاره داد: اوپک با در نظر گرفتن عوامل بنیادین بازار کنونی و دیدگاه مورد اجماع درباره دورنمای ماه‌های باقی‌مانده سال ۲۰۱۹ میلادی، تصمیم گرفت کاهش تولید داوطلبانه مورد توافق در نشست ۱۷۵ اوپک را برای ۹ ماه دیگر (از اول ژوئیه سال ۲۰۱۹ میلادی تا ۳۱ مارس سال ۲۰۲۰ میلادی) تمدید کند. در بخشی از قطعنامه ۱۷۹،۹۱۵ اوپک آمده بود: با تأکید بر تعهد مستمر اوپک بر ثبات بازارها، منافع مشترک کشورهای تولیدکننده، عرضه کارآمد اقتصادی و امن به مصرف‌کنندگان، بازگشت سود منصفانه برای سرمایه‌گذاری‌ها و با توجه به شرایط و جو روانی کنونی بازار و بازگشت اطمینان و سرمایه‌گذاری کافی به صنعت نفت برای تأمین تقاضای آینده، با توجه به عوامل بنیادین کنونی در بازار و دیدگاه همگانی بازار درباره افزایش عدم توازن در سال ۲۰۱۹ میلادی، اجلاس اوپک تصمیم گرفت که مجموع افزایش تولید مشاهده‌شده در نیمه دوم سال ۲۰۱۸ میلادی را به میزان ۸۰۰ هزار بشکه در روز (معادل ۲/۵ درصد کاهش) نسبت به سطح تولید اوپک در اکتبر ۲۰۱۸ پایین بیاورد. این معافیت در حالی بود که اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) توافق کردند تولید خود را برای یک دوره ۶ ماهه (از ابتدای سال جدید میلادی) ۸۰۰ هزار بشکه در روز کاهش دهند. همچنین کشورهای غیر اوپکی نیز برای کاهش ۴۰۰ هزار بشکه‌ای تولید نفت به توافق رسیده‌اند. در کنار ایران، ونزوئلا و لیبی هم از مشارکت در این توافق معاف شده و معافیت ایران در این دوره تداوم خواهد یافت.

منشور

OPEC 2019

ویژه نامه یک‌صد و هفتاد و ششمین نشست اوپک

ما اینجا نیستیم تا تصمیم‌هایی را که در بیرون گرفته می‌شود، اجرا کنیم. معتقدیم اگر اوپک می‌خواهد زنده بماند، باید تصمیماتش را در داخل اوپک بگیرد، نه اینکه دستورعمل را از خارج اوپک دریافت کند. در حال حاضر، فقط یکجانبه‌گرایی ترامپ نیست که دنیا را تهدید می‌کند، بلکه برخی یکجانبه‌گرایی‌های دیگر هم وجود دارد. اوپک جایی برای تصمیم‌گیری‌های جمعی است و فکر می‌کنم اعضای اوپک هم در مقابل رویه‌ای غیر از این مقاومت می‌کنند.

چه خواهیم و چه نخواهیم از آنجا که نفت تا حدودی سیاسی است، نمی‌توانیم این موضوع را که نفت یک ماهیت سیاسی قوی دارد، رد کنیم؛ اما عده‌ای از نفت به عنوان ابزاری علیه تولیدکننده‌هایی مانند ایران و ونزوئلا استفاده می‌کنند.

مسئله اصلی این است که این مجموعه تصمیمات در منشور اوپک و غیر اوپک الزام‌آور نیست و هیچ تعهدی برای کشورها ندارد، ضمن اینکه به کشورها اجازه داده شد در صورت لزوم، مجوزهای لازم را از دولت‌ها و مراجع بالاترشان بگیرند.

ما هر چقدر که بتوانیم، نفت صادر می‌کنیم؛ اما چیزی درباره پتانسیل عرضه نفت ایران در بازار نمی‌توانم بگویم. درباره صادرات نفت ایران به چین و تقاضای چین برای نفت ایران یا هر جای دیگری و حتی یک کلمه درباره تحریم‌ها و قراردادهایمان در دوران تحریم صحبت نمی‌کنم.

با وجود رفتار عربستان و روسیه و یکجانبه‌گرایی در اوپک، ایران اوپک را ترک نمی‌کند؛ اما باور داریم با این فرایندها، اوپک خواهد مرد. من با یکجانبه‌گرایی مقابله می‌کنم؛ اما این مأموریت من به تنهایی نیست. این مشکل اوپک به طور کلی است. این یکجانبه‌گرایی‌ها، کلیت اوپک را تهدید می‌کند، نه فقط ایران را. یکجانبه‌گرایی ضد ایران نیست، بلکه ضد موجودیت اوپک، اتحاد و همدلی اوپک است.

در نشست حاضر به دنبال چیز خاصی نبودیم؛ زیرا قیمت برای ما بد نیست که (خواهیم) بالاتر برود. این مسئله اصلی ما نیست. موضوع اصلی ما افزایش صادرات نفت است، ضمن اینکه برای من مهم است که موجودیت اوپک را حفظ کنم.

اوپک یعنی ۱۴ عضو با حق مساوی. من باور دارم نوعی یکجانبه‌گرایی اوپک را تهدید می‌کند. از آن جهت گفتم که اوپک را به مسیر خود بازگردانم.

من قبلاً از اوپک خواسته‌ام که از ایران در برابر تحریم‌های آمریکا حمایت کنند و عده زیادی از ما عملاً حمایت کردند و عده‌ای هم به دلیل ملاحظاتی که دارند، حاضر به حمایت نشدند. ما فعلاً می‌خواهیم آنها دست از دشمنی با ما بردارند. ما با هیچ‌کس دشمن نیستیم و هیچ‌کس را هم تهدید نمی‌کنیم و درخواستمان این است که دست ما را بفشارند، نه اینکه پشت دست ما بزنند.

مهم‌ترین اظهارات بیژن زنگنه، وزیر نفت در یک‌صد و هفتاد و ششمین اجلاس اوپک

دلخوار ما را رضی

